

KSK-notat nr.: 19/2014 - Bakgrunn for vedtak

Søker/sak:	Norsk Grønnkraft AS/ Kobbedalselva kraftverk		
Fylke/kommune:	Nordland/Lødingen		
Ansvarlig:	Øystein Grundt	Sign.:	
<i>for</i> Saksbehandler:	Kaja Henny Engebrigtsen	Sign.:	
Dato:	31 MAR 2014		
Vår ref.:	NVE 200900463-56		

Søknad om tillatelse til Kobbedalselva kraftverk i Lødingen kommune, Nordland fylke

Innhold

Sammendrag	1
Søknad	3
Høring og distriktsbehandling	7
NVEs vurdering	10
NVEs konklusjon	26
Vedlegg	26

Sammendrag

Norsk Grønnkraft AS har sendt inn søknad om konsesjon for bygging av Kobbedalselva kraftverk i Lødingen kommune i Nordland fylke. Hovedalternativet (alternativ A) planlegges med to inntak, et ved Nedre Kobbedalsvatn og et i bekken fra Trollvatnan med inntak på kote 376. Fra ca. kote 300 vil vannet fra de to inntakene gå i samme rør ned til kraftstasjonen som er planlagt på kote ca. 30, øst for et hyttefelt. Det planlegges å bruke Øvre Trollvatn som reguleringsmagasin med total reguleringshøyde på 2,5 m. Alternativ B er å benytte Nedre Kobbedalsvatn som reguleringsmagasin med en total reguleringshøyde på 3,1 m. Kobbedalselva kraftverk vil i begge alternativ utnytte et fall på 346 m og ha en nedgravd rørgate på ca. 3600 m.

Kraftverket vil utnytte et nedbørfelt på 6,5 km². Middelvannføringen til kraftverket er beregnet til 0,52 m³/s, og omsøkt maksimal slukeevne er 1,0 m³/s, som tilsvarer 192 % av middelvannføringen. Alminnelig lavvannføring ved inntaket er beregnet til 0,026 m³/s. De beregnede 5-persentilverdiene sommer og vinter er henholdsvis 0,049 og 0,023 m³/s for Øvre Trollvatnan og 0,048 og 0,022 m³/s for Kobbedalselva. Det er søkt om å slippe en minstevannføring på 0,050 m³/s i sommersesongen og 0,025 m³/s i vintersesongen fra inntaket i bekken fra Trollvatnan. Det er ikke planlagt noen minstevannføring fra inntaket Nedre Kobbedalsvatn. Installert effekt i kraftverket vil bli 2,5 MW og beregnet middelproduksjon er 9,5 GWh/år for begge alternativene.

Søknaden har vært sendt på høring, befart og vurdert sammen med 5 andre på Hinnøya. NVE har satt krav om en tilleggsundersøkelse av biologisk mangfold i reguleringssonen i Øvre Trollvatn og

Kobbedalsvatn, samt en fiskebiologisk undersøkelse. Det er også gjort en reindriftsfaglig utredning for Kanstadfjord/Vestre Hinnøy reinbeitedistrikt, som blir berørt av tiltaket.

Lødingen kommune fraråder en utbygging etter alt. B med regulering av Kobbedalsvatnet på grunn av brukerinteresser i området. Dersom det gis konsesjon etter alt. A ber kommunen om at det gjennomføres avbøtende tiltak som støysikring, revegetering, og forsvarlig minstevannføring.

Fylkesmannen i Nordland fraråder bygging av Kobbedalselva etter alt. B og stiller seg kritisk til alt. A på grunn av brukerinteresser i området.

Nordland fylkeskommune anbefaler at det gis konsesjon til Kobbedalselva kraftverk, under forutsetning av at tiltaket ikke får permanente negative virkninger på reindrifta. De anbefaler alt. A fremfor alt. B.

Sametinget fremmer innsigelse mot bygging av Kobbedalselva kraftverk. Det er tidligere registrert flere automatisk fredede samiske kulturminner i området. De påpeker også at området er avgjørende viktig i reindriftssammenheng.

Reindriftsforvaltningen i Troms fremmer innsigelse mot bygging av Kobbedalselva kraftverk. Kraftverket vil bli plassert i et meget viktig område for reindriften og vil stenge flere flyttveier og gjøre området ubrukelig under anleggsfasen, samt medføre en permanent forringelse av flyttveier i driftsperioden.

FNF Nordland påpeker at utbyggingen vil være negativ for brukerinteresser i området og at samlet belastning må vurderes nøye.

Naturvernforbundet i Nordland er imot bygging av Kobbedalselva kraftverk. De mener utbyggingen vil være negativ for friluftsliv i et viktig friluftslivsområde og at konsekvensene vil være store for gyteområdet for ørret ved regulering av Øvre Trollvatn.

Hytteeierne i Kobbedalsområdet v/Sven Fredriksen og Paul Gulliksen er imot at det gis konsesjon til Kobbedalselva kraftverk. De er redd for støyplager, og de mener friluftskvalitetene i området vil bli sterkt forringet ved en eventuell utbygging. Gulliksen spør hva som vil skje med fisken i Trollvatnan.

En utbygging etter omsøkt plan vil gi om lag 9,5 GWh/år i ny fornybar energiproduksjon. Dette er en produksjon som er vanlig for småkraftverk. Selv om dette isolert sett ikke er et vesentlig bidrag til fornybar energiproduksjon, så utgjør småkraftverk samlet sett en stor andel av ny tilgang de senere år. De tre siste årene har NVE klarert om lag 1,4 TWh ny energi fra småkraftverk. De konsesjonsgitte tiltakene vil være et bidrag i den politiske satsingen på småkraftverk, og satsingen på fornybar energi.

De aller fleste prosjektene vil ha enkelte negative konsekvenser for en eller flere allmenne interesser. For at NVE skal kunne gi konsesjon til kraftverket må virkningene ikke bryte med de føringer som er gitt i Olje- og energidepartementets retningslinjer for utbygging av små vannkraftverk. Videre må de samlede ulempene ikke være av et slikt omfang at de overskrider fordelene ved tiltaket. NVE mener at terrenginngrepene ved en utbygging av Kobbedalselva kraftverk vil være vesentlige og ha stor negativ konsekvens for landskap, friluftsliv og brukerinteresser i Kobbedalen, uavhengig av alternativ. En utbygging av Kobbedalselva kraftverk vil etter NVEs syn få store negative konsekvenser for reindrifta i anleggsfasen og negative konsekvenser også i driftsfasen. Kobbedalen og tilgrensende områder er et viktig funksjonsområde for rein hele året, det er kalvingsland og ligger sentralt i forhold til trekkleier og drivingsleier. Tiltakets negative konsekvenser bryter etter vårt syn med de føringene som er gitt i Olje- og energidepartementets retningslinjer for utbygging av små vannkraftverk.

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at ulempene ved bygging av Kobbedalselva kraftverk er større enn fordelene. Kravet i vannressursloven § 25 er ikke oppfylt. NVE avslår derfor søknaden fra Norsk Grønnkraft AS om tillatelse til bygging av Kobbedalselva kraftverk.

Pakkebehandling

NVE har hatt til behandling 6 søknader om bygging av småkraftverk i Kvæfjord, Lødingen og Tjeldsund kommuner på Hinnøya for å avdekke ev. samlede virkninger av utbyggingene som ikke kommer frem eller som blir mindre fremtredende dersom den enkelte sak vurderes for seg. En slik tilnærming er i tråd med naturmangfoldloven § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning, og OEDs egne retningslinjer for behandling av små vannkraftverk fra 2007 der sumvirkninger omtales. En sak (Trolldalselva kraftverk) ble trukket på et tidlig tidspunkt, og erstattet med søknad om Lysåelva kraftverk.

Kraftverk	Søker	Kommune	Produksjon (GWh/år)
Lysåelva	Fjellkraft AS	Kvæfjord	8,0
Moelv	Fjellkraft AS	Kvæfjord	8,9
Våtvoll	Fjellkraft AS	Kvæfjord	4,1
Kobbedalselva	Norsk Grønnkraft AS	Lødingen	9,5
Vasskruna	Fjellkraft AS	Lødingen	4,3
Dalelva	Blåfall AS	Tjeldsund	5,3

I brev av i dag har NVE gitt tillatelse til å bygge Lysåelva og Våtvoll kraftverk. Moelv har fått tillatelse uten overføring av Tverrelvatn. De resterende prosjektene er avslått, hovedsakelig på grunn av konsekvenser for reindrift og landskap.

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Norsk Grønnkraft AS, datert 22.4.2013:

"Norsk Grønnkraft AS ønsker å utnytte fallet i elva Kobbedalsbekken i Lødingen kommune i Nordland fylke, og søker herved om følgende tillatelser:

1. Etter vannressursloven, jf § 8, om tillatelse til:

- Å bygge Kobbedalselva kraftstasjon med tilhørende anlegg som beskrevet i søknad.
- Å regulere Øvre Trollvatnan mellom LRV på kote 419 og HRV på kote 421,5

2. Etter energiloven om tillatelse til:

- Bygging og drift av Kobbedalselva kraftverk, med tilhørende koblingsanlegg og kraftlinjer som beskrevet i søknaden."

Kobbedalselva kraftverk, endelig omsøkte hoveddata

TILSIG		Hovedalternativ (A)	Kobbedalsvatn (B)
Nedbørfelt	km ²	6,5	6,5
Årlig tilsig til inntaket	mill.m ³	13,1	13,1
Spesifikk avrenning	l/s/km ²	79	79
Middelvannføring	l/s	520	520
Alminnelig lavvannføring	l/s	26	26
5-persentil sommer (1/5-30/9)	l/s	49	48
5-persentil vinter (1/10-30/4)	l/s	23	22

KRAFTVERK

Inntak	moh.	376	376
Avløp	moh.	30	30
Lengde på berørt elvestrekning	m	3500	3500
Brutto fallhøyde	m	346	346
Midlere energiekvivalent	kWh/m ³	0,73	0,73
Slukeevne, maks	l/s	1000	1000
Minste driftsvannføring	l/s	50	50
Tilløpsrør, diameter, felles	mm	1000	1000
Tilløpsrør, diameter, delt	mm	700	700
Tunnel, tverrsnitt	m ²		
Tilløpsrør/tunnel, lengde	m	3590	3590
Installert effekt, maks	MW	2,5	2,5
Brukstid	timer	3800	3800

MAGASIN

Magasinvolum	mill. m ³	0,7	0,5
HRV	moh.	421,5	378
LRV	moh.	419	374,9

PRODUKSJON

Produksjon, vinter (1/10 - 30/4)	GWh	4,5	4,5
Produksjon, sommer (1/5 - 30/9)	GWh	5,0	5,0
Produksjon, årlig middel	GWh	9,5	9,5

ØKONOMI

Utbyggingskostnad	mill.kr	37,5	37,5
Utbyggingspris	kr/kWh	3,9	3,9

Kobbedalselva kraftverk, elektriske anlegg
GENERATOR

Ytelse	MVA	3,6
Spenning	kV	6,6

TRANSFORMATOR

Ytelse	MVA	3,6
Omsetning	kV/kV	6,6/22

NETTILKNYTNING (luftlinje)

Lengde	m	500
Nominell spenning	kV	22

Om søker

Norsk Grønnkraft AS eies av de fire kraftselskapene Akershus Energi, EB, E-CO og Østfold Energi.

Beskrivelse av området

Kobbedalsvassdraget renner ut innerst i Innerfjorden, som utgjør den innerste delen av Kanstadfjorden på Hinnøya. Landskapet i influensområdet er preget av fjord og fjell. Terrengovergangene opp fra fjorden er slake og gradvise. De høyeste fjellene strekker seg om lag 1000 moh., men overveiende er fjellene lavere i denne delen av fylket. Den lavereliggende delen av landskapet er dekket av skog.

Strekningen der rørgata er planlagt er i dag utmark uten veiadkomst. Området opp til inntaket i Trollvatnan er for det meste snaufjell, mens området opp til det planlagte inntaket for Kobbedalsvatnan har mer vegetasjon. Øvre del av rørgatestrekningen, der hovedelv og sideelv møtes er preget av småvokst bjørkeskog, lengre nede mot kraftstasjonen blir skogen tettere og trærne høyere. Det berørte vassdraget har ingen utpregede fosser, men renner slakt nedover. Fra Trollvatnan renner elven over snaufjell i et lite stryk før den møter hovedelven.

Teknisk plan

Reguleringer

Alternativ A innebærer å benytte Øvre Trollvatn som reguleringsmagasin. Utløpet fra Øvre Trollvatn planlegges senket med 1 m og det vil bygges en gravitasjonsdam med en høyde på 1,5 m slik at man får en total reguleringshøyde på 2,5 m. Dammen er planlagt med en kronelengde på ca. 20 m. Magasinvolum vil være totalt ca. 0,7 mill.m³. Neddemt areal vil være ca. 265 daa. En regulering av Øvre Trollvatn vil gi en økning på ca. 100 naturhesterkrefter, og gi en økt produksjon på ca. 1,5 GWh.

Alternativ B innebærer å regulere Nedre Kobbedalsvatn. Utløpet fra Nedre Kobbedalsvatn planlegges senket med 1,1 m og det vil bygges en gravitasjonsdam med en høyde på 2 m, slik at man får en total reguleringshøyde på 3,1 m. Magasinvolum vil være totalt ca. 0,5 mill.m³. Neddemt areal vil være ca. 209 daa. En regulering av Nedre Kobbedalselva vil gi en økning på ca. 63 naturhesterkrefter. I dette alternativet vil det ikke bli inngrep ved Trollvatnan.

Inntak

Det planlegges to inntak; et inntak i utløpet fra Nedre Kobbedalsvatn og et i bekken fra Trollvatnan. Begge vil ha inntak på kote 378. Dammene vil bli opptil 4 meter høye. For Nedre Kobbedalselva er det antatt en kronelengde på ca. 8 m, og for Trollvatnan er inntaket tenkt i bekkeløpet ned fra Trollvatnan og kronelengden blir ca. 6 m. Dammene er planlagt som gravitasjonsdammer av betong med fast overløp.

Rørgate

Fra de to inntakene er det planlagt å bruke trykkrør med en diameter på ca. 700 mm. Fra ca. kote 300 vil vannet gå i samme rørledning med en diameter på ca. 1000 mm ned til den planlagte kraftstasjonen på kote 30. Rørgaten er planlagt på sørsiden av Kobbedalselva og skal være nedgravd/nedsprengt på hele strekningen.

Kraftstasjon

Kraftstasjonen er planlagt på kote 30 på sørsiden av elva. Kraftstasjonen får en grunnflate på ca. 80 m². I kraftstasjonen er det planlagt installert en Pelton-turbin med samlet ytelse på 2,5 MW.

Generatoren får en ytelse på ca. 3,6 MVA og en spenning på 6,6 kV. Generatorspenningen transformeres opp til 22 kV via en trafo med samme ytelse som generatoren.

Nettilknytning

Det er ifølge søknaden ledig kapasitet på 0,8 MVA i nærliggende nett. Det er planlagt å tilkoble seg Hålogaland Krafts nett. Tilkoblingen vil da skje via en effektbryter bestemt av netteier. Nettilkoblingen er planlagt via en 500 km lang 22 kV luftlinje til nærmeste trafostasjon.

Veier

Det er behov for en midlertidig anleggsvei i forbindelse med etablering av rørgata oppover sørsiden av Kobbedalselva. Den midlertidige anleggsveien vil gå langs rørgata og ha en total lengde på ca. 2750 m frem til samlingspunktene for rørgatene, samt 650 m herfra og opp til inntaket i Nedre Kobbedalsvatn. Bredde på anleggsvei og rørgatetrase vil være 25-30 meter. Opp til inntaket i bekk fra Øvre Trollvatnan vil utstyr til etablering av rør foregå med helikoptertransport. Det må bygges ny, permanent vei på ca. 350 m frem til kraftstasjonen.

Massetak og deponi

Det er ifølge søknaden ikke behov for uttak av masser utover grøftegraving og utsprenging av rørgrøften. Det er gode omfyllingsmasser i mesteparten av traseen.

Arealbruk

En utbygging av Kobbedalselva kraftverk etter alt. A, og omtrent det samme i alt. B, vil kreve et midlertidig arealbruk på ca. 68 daa i tillegg til reguleringsmagasinet på ca. 11 daa. Permanent arealbruk vil ifølge søknaden bli på ca. 1,8 daa i tillegg til reguleringsmagasinet etter en revegetering av området.

Norsk Grønnkraft AS og grunneierne på gnr.26, bnr.1,2 og 3 i Lødingen kommune har inngått avtale om samarbeid om utbygging og drift av Kobbedalselva kraftverk.

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

Utbyggingsområdet er i kommuneplanen definert som landbruks-, natur- og friluftsområde (LNF) i Lødingen kommune.

Tap av INON-områder

En eventuell utbygging vil gi et tap av INON i sone 2 på 4,5 km² samt at et kjerneområde på ca. 0,8 km² i sone 1 vil bli redusert til sone 2.

Fylkesvise og kommunale planer for småkraftverk

Fylkesdelplan for småkraftverk i Nordland fylke er vedtatt av Fylkestinget. Planen sier at det er et regionalpolitisk mål å bygge ut ny vannkraft der hvor konsekvensene for andre arealbruksverdier er akseptable. Kobbedalselva kraftverk eller influensområdet er ikke nevnt i denne planen. Området er imidlertid del av et areal som i planen er avmerket med middels verdi for friluftsliv.

Lødingen kommune har vedtatt en Energi- og klimaplan (planperiode 2010-2020) som skal fungere som et kommunalt redskap med fokus på energi og klimautfordringer. Kommunen har som mål å legge til rette for økt kraftproduksjon.

Høring og distriktsbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. Den er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknaden vært sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse. NVE var på befaring i området den 3.10.2013 sammen med representanter for søkeren, fylkeskommunen, grunneiere, reindriftsforvaltningen, reindriftsutøver, FNF Nordland, Naturvernforbundet i Troms og hytteeiere. Høringsuttalelsene har vært forelagt søkeren for kommentar.

Høringspartenes egne oppsummeringer er referert der hvor slike foreligger. Andre uttalelser er forkortet av saksbehandler. Fullstendige uttalelser er tilgjengelige via offentlig postjournal og/eller NVEs nettsider.

NVE har mottatt følgende kommentarer til søknaden:

Lødingen kommune

Kobbedalsområdet er et av de mest attraktive og tilgjengelige turområdene på Hinnøya. Kommunen fraråder utbygging etter alt. B med regulering av Kobbedalsvatnet. Vatnet er et knutepunkt for skiløyper og særdeles mye brukt i friluftslivssammenheng sommer og vinter. Regulering av Kobbedalsvatnet vil føre til varig reduksjon av opplevelseskvaliteten og redusere bruken av området. Dersom det gis konsesjon etter alt. A ber kommunen om at det gjennomføres avbøtende tiltak som støysikring, revegetering, forsvarlig minstevannføring og god utforming av kraftstasjonsbygg.

Fylkesmannen i Nordland

Fylkesmannen i Nordland fraråder bygging av Kobbedalselva kraftverk etter alt. B og stiller seg kritisk til alt. A på grunn av brukerinteressene i området. Alt. B vil innebære at vegetasjonstypen ballblomeng blir oppdemt. Vegetasjonstypen er sårbar (VU). Området har regional betydning for friluftsliv. Utbyggingen kan medføre store og varige sår i landskapet, da revegetering kan være vanskelig.

Nordland fylkeskommune

Nordland fylkeskommune anbefaler at det gis konsesjon til Kobbedalselva kraftverk, under forutsetning av at tiltaket ikke får permanente negative virkninger for reindrifta. De anbefaler alt. A fremfor alt. B. De ber også om at planlegging skjer i nær dialog med reindrifta, at det slippes minstevannføring hele året og at bygg og anleggsområder gis god landskapsmessig og arkitektonisk tilpassing.

Sametinget

Sametinget fremmer innsigelse mot bygging av Kobbedalselva kraftverk. Det er tidligere registrert flere automatisk fredete samiske kulturminner i området. Sametinget påpeker at området er avgjørende viktig i reindriftssammenheng. De viser til rapporten som sier at området som ligger i tilknytning til det planlagte kraftverket betegnes som vår- og høstvinterbeite og at flere viktige flytte- og trekkleier møtes i området. Deler av Kanstadflokken beiter i området under kalvings- og pregningstiden, og i forbindelse med merking, førbrunst- og høstvinterslakt og flytting til vinterbeitene er hele flokken innom området hvert år. De mener at konsekvensene vil bli betydelige i anleggsperioden. I driftsfasen vil det medføre permanent beitetap.

Reindriftsforvaltningen i Troms

Områdestyret for Troms fremmer innsigelse mot bygging av Kobbédalselva kraftverk. Begrunnelsen er at tiltaket søkes plassert i et meget viktig område for driften av Kanstadflokken og den samlede belastningen av dette og andre tiltak i nærheten vil kunne gi alvorlige konsekvenser for reindrifta i området. Ved Nedre Kobbédalsvatn er det et merkegjerd og arealet brukes blant annet som kalvingsland og oppsamlingsland i forbindelse med merking og slakting, i tillegg til å være vår-, høst-, og høst vinterbeite. Videre påpeker områdestyret at tiltaket vil medføre stenging av flere flyttleier og gjøre området ubrukelig i anleggsperioden, samt medføre en permanent forringelse/mulig stenging av flyttleiene også i driftsfasen.

Statens vegvesen Region nord

Vegvesenet viser til regler for byggegrenser og etablering av avkjørsler, og har ellers ingen kommentar til prosjektet.

FNF Nordland

FNF peker på at utbyggingen vil være negativ for friluftsliv i et viktig friluftsområde som er lett tilgjengelig og mye brukt. De mener konsekvensen ved regulering av Øvre Trollvatn vil være stor for gyteområdet for ørret. De mener de landskapsmessige konsekvensene ved fraføring av vann hovedsakelig vil være lokale, og at virkningene av INON-tap kan forsterkes på grunn av bratt terreng. Generelt mener FNF at samlet belastning må vurderes nøye i og med de mange småkraftsakene som skal behandles fram mot 2017, og at søknadene i liten grad gir kunnskap om samlet belastning. De er bekymret for hvordan småkraftsatsingen vil påvirke den økologiske tilstanden i vassdragene. De peker også på Nordlands kraftoverskudd og begrensede nettkapasitet.

Naturvernforbundet i Nordland og Troms

Naturvernforbundet er imot bygging av Kobbédalselva kraftverk. De mener utbyggingen vil være negativ for friluftsliv i et viktig friluftsområde som er lett tilgjengelig og mye brukt. De mener konsekvensen ved regulering av Øvre Trollvatn vil være stor for gyteområdet for ørret. Generelt mener Naturvernforbundet at den samlede belastningen av kraftutbygging på Hinnøya er stor. Området på vestsida er sterkt utbygd (rundt Sigerfjord) og de mener urørte vassdrag på østsida må ivaretas. De mener også at den samlede belastningen på INON vil bli stor og at landskapskonsekvensene kan bli store.

Kystverket

Kystverket peker på at det ikke må føres opp bygg e.l. som kan skjerme for lyset fra Kystverkets navigasjonsinstallasjoner (fyr).

Tromsø museum

Museet kjenner ikke til kulturminner under vann eller potensial for slike.

Paul Gulliksen

Paul Gulliksen er imot at det gis konsesjon til Kobbédalselva kraftverk. Han peker på at regulering vil ødelegge ørretbestanden i Øvre Trollvatn. Fisken er populær å fiske etter, og vatnet er et viktig rekreasjonsområde.

Hytteeierne i Kobbedalsområdet v/Sven E. Fredriksen

Hytteeierne er imot at det gis konsesjon til Kobbedalselva kraftverk. De er redd for støyplager, og de mener friluftslivskvalitetene i området vil bli sterkt forringet og at ørretbestanden i Trollvatna bli ødelagt. De peker også på INON-tap ved regulering av Trollvatn og spør om elvas vannkvalitet og tilgang til drikkevann etter utbygging. De er også bekymret for støy og trafikkplager i anleggsperioden. De mener revevegetering som skissert i søknaden ikke vil være mulig og at utbyggingen vil gi store visuelle konsekvenser. De mener også at bekkekløfta i nedre del av elva er dårlig undersøkt.

Merknader etter befaring

Hytteeierne i Kobbedalsområdet v/Sven E. Fredriksen legger vekt på at det vil bli støy fra kraftstasjonen og at tiltaket vil føre til en visuell forringelse av landskapet. De stiller seg også kritisk til kraftverksplasseringen som ligger i et gammelt hyttefelt. Videre viser de til øvrige ankepunkt fremsatt i høringsuttalelsen.

FNF Nordland, FNF Troms og Naturvernforbundet i Troms har i en felles høringsuttalelse etter befaringen i området påpekt at området er et regionalt viktig friluftsområde og det viktigste friluftslivsområdet på Hinnøya. De er kritisk til oppdemming og regulering av Nedre Kobbedalsvatnet (alt. B) i forhold til naturmiljø og regulering av Trollvatnan (alt. A) i forhold til fisk, gytemuligheter og friluftsliv.

Reindriftsforvaltningen i Troms har kommet med følgende merknader etter befaring;

Regulering av Nedre Kobbedalsvatn er ikke akseptabelt fra reindriftens side fordi en økning i vannstanden vil stenge traseen som reinbeitedistriktet bruker for å drive flokken inn til arbeidsgjerdet ved vannet. Plasseringen av inntaket ved Nedre Kobbedalsvatn vil legge et av de mulige områdene for kryssing av elven under vann og således stenge den. Der de to rørene møtes og går over i ett og hele øvre del av rørgata er midt i traseen for trekk- og flytt. En eventuell anleggsperiode her vil stenge muligheten for trekk og flytting av rein fra sør til nord. Alle disse punktene vil hver for seg og samlet stenge trekk- og flyttveier, noe som er i strid med reindriftsloven § 22.

Søkers svar på høringsuttalelsene

Lødingen kommune: Søker påpeker at tiltaket ikke vil påvirke turstien som går langs elva og fordi elva går nedi en kløft vil den ikke forringe opplevelsesverdien for de som bruker området til friluftsliv. Søker vil foreta forsvarlig revevegetering av rørgata, det vil bli iverksatt støydempende tiltak i kraftstasjonen og det skal slippes en helårs minstevannføring fra inntaket i bekk fra Trollvatnan.

Nordland fylkeskommune: Ved en eventuell konsesjon er søker innstilt på en god dialog med reindriften og å dele opp anleggsdriften i samsvar med tider det er rein i området. Inntak og kraftstasjon er synlige inngrep, men via dialog om fargevalg og utforming mener søker det er mulig å finne bærekraftige løsninger for alle parter.

Fylkesmannen i Nordland: Søker påpeker at biologen ikke fant noen rødlistearter i ballblomengen som vil bli vanddekket ved en oppdemming av Kobbedalsvatn etter alt. B. Ved alt. A vil det bli etablert en minstevannføring mellom Øvre og Nedre Trollvatnan for å ivareta gytestrekningen.

Sametinget: Søker påpeker at det planlagte tiltaket i dag ikke er i konflikt med noen automatisk fredete kulturminner. Ved en eventuell konsesjon vil søker bestille en feltundersøkelse for eventuelt nye kulturminner fra Sametinget. Søker vil også tilstrebe en god dialog med reinbeitedistriktet i området.

Statens Vegvesen: Ved en eventuell konsesjon vil søker ta kontakt med Statens Vegvesen for videre oppfølging.

Paul Gulliksen: Søker viser til biologisk mangfoldrapporten og påpeker at det vil bli slipp av minstevannføring i bekken mellom Øvre og Nedre Trollvatn for å ivareta gytestrekningen. Søker planlegger å benytte seg av Hålogaland kraft sin områdekonsesjon for tilkobling til 22 kV-nettet.

Hytteiere i Kobbedalsområdet ved Sven E. Fredriksen: Søker beklager at hytteeierne er imot en utbygging av Kobbedalselva kraftverk og viser til svar på de andre høringsuttalelsene.

Forum for Natur og Friluftsliv Nordland: Søker påpeker at turstien går på motsatt side av elva i forhold til rørgatetraseen og at den ikke vil bli berørt av inngrep.

Naturvernforbundet i Troms: Søker viser til kommentar til FNF Nordland.

NVEs vurdering

Hydrologiske virkninger av utbyggingen

Kraftverket utnytter et nedbørfelt på totalt 6,5 km² ved inntaket og middelvannføringen er beregnet til 0,52 m³/s. Omsøkt maksimal slukevne er 1,0 m³/s, som tilsvarer 192 % av middelvannføringen. Avrenningen i Kobbedalsbekken har relativt store sesongvariasjoner med dominerende vårflom, men flom kan forekomme hele året. Laveste vannføring opptrer gjerne om vinteren, men også på sensommeren. 5-persentil sommer- ogintervannføring er beregnet til henholdsvis 0,049 og 0,023 m³/s for Øvre Trollvatnan, og 0,048 og 0,022 m³/s i bekk fra Kobbedalsvatnet. Alminnelig lavvannføring for vassdraget er beregnet til 0,026 m³/s ved inntaket. Maksimal slukeevne i kraftverket er planlagt til 1,0 m³/s og minste driftsvannføring 0,05 m³/s.

For alternativ A er det foreslått å slippe en minstevannføring på 0,050 m³/s i perioden (01.05. til 30.09) og 0,025 m³/s resten av året fra inntak i bekk fra Trollvatnan. Mellom dam i Øvre Trollvatn og Nedre Trollvatn er det planlagt et slipp av vann på 0,040 m³/s sommer og 0,025 m³/s vinter. Det er ikke planlagt noen minstevannføring fra inntak Nedre Kobbedalsvatn.

For alternativ B er det foreslått en minstevannføring på 0,050 m³/s sommer og 0,025 m³/s vinter fra inntaket i Nedre Kobbedalsvatn. Det er ikke planlagt slipp av minstevannføring fra inntak i bekk fra Trollvatnan.

NVE har kontrollert det hydrologiske grunnlaget i søknaden. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger. Alle beregninger på basis av andre målte vassdrag vil ved skalering til det aktuelle vassdraget være beheftet med feilkilder. Dersom spesifikt normalavløp er beregnet med bakgrunn i NVEs avrenningskart, vil vi påpeke at disse har en usikkerhet på +/- 20 % og at usikkerheten øker for små nedbørfelt.

De store flomvannføringene blir i noen grad påvirket av utbyggingen. Ifølge søknaden vil det være overløp over dammen 50 dager i et middels vått år. I 84 dager vil vannføringen være under summen av minste driftsvannføring og minstevannføring og derfor for liten til at det kan produseres kraft, slik at kraftstasjonen må stoppe og hele tilsiget slippes forbi inntaket. Tilsiget fra restfeltet vil i gjennomsnitt bidra med 228 l/s ved kraftstasjonen.

NVE mener at den omsøkte maksimale slukeevnen vil frata vassdraget størsteparten av dets naturlige vannføringsdynamikk.

Produksjon og kostnader

NVE har kontrollert de fremlagte beregningene over produksjon og kostnader. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger.

Naturmangfold

Terrestrisk miljø

Det biologiske mangfoldet i tiltaksområdet er preget av ordinære forekomster knyttet til skog, vann og fjell. Tiltaksområdet er dominert av bjørkeskog og fattige lyngheier. I nedre del av området er det innslag av bjørk med en viss vekstkontinuitet. Det er registrert to verdifulle natur- og vegetasjonstyper i influensområdet; bjørkeskog med høgstauder (F04) og frisk og næringsrik eng/ ballblomeng (type G13 etter Fremstad 1997).

Lokaliteten med eldre bjørkeskog ligger i en sørvendt skråning som grenser ned til Kobbeldalselva. Den har frodige forekomster av høgstauder og er vurdert til å ha middels verdi, da verken artsspekteret eller omfanget av naturtypen er spesielt. Lokaliteten forventes ikke å bli berørt av utbyggingsplanene, og i vurderingen legger NVE ikke vekt på hensynet til naturtypen. Næringsrik eng/ballblomeng ligger i reguleringssonen til Nedre Kobbeldalsvatnet og vil bli omtalt under avsnittet *Biologisk mangfold i reguleringssonen*.

Vegetasjonen i selve elvestrengen domineres av forskjellige mosearter, men også en rekke høyere planter inngår i skvulpesonen i kanten av elven. Dominerende mosearter langs Kobbeldalselva er mattehutremose, krypsnørmose, piskflikmose, bekketvebladmose og buttgråmose. Høgstauder inngår ellers i bjørkeskogen langs store deler av elvestrengen, og selv om artsutvalget er ordinært, er plantelivet preget av relativt stor frodighet. Det finnes en rekke kalk- og næringskrevende planter, og det er en omfattende underskog av bregner langs elva. Virkningsomfanget for de ordinære forekomstene i tiltaksområdet vurderes i biomangfoldrapporten (BM-rapporten) som middels negativ. I en større regional sammenheng vurderes virkningsomfanget av utbyggingen som lite negativt, med ubetydelig konsekvens for det terrestriske miljøet, sett bort fra en eventuell påvirkning på vegetasjonstypen frisk næringsrik eng/ ballblomeng ved Kobbeldalsvatnet.

Viltbestanden i tiltaksområdet vurderes i BM-rapporten som ordinære og representative for regionen. Fuglelivet er preget av småfugler som heipiplerke og løvsanger, og området har helårs bestander av orrfugl og lirype. Av viktige fuglearter i influensområdet ble det observert sidensvans og fossefall. Det er en kjent hekkelokalitet for fossefall ved elva. Redusert vannføring vil redusere kvaliteten på hekkelokaliteten. Næringstilgang og matsøk kan også bli påvirket. Konsekvensen for fossefallparet i Kobbeldalselva er vurdert som middels negativt i BM-rapporten. Sidensvans vil sannsynligvis ikke bli påvirket. Vannfugl har næringsområde ved Kanstadbotn, men området vil ikke bli direkte påvirket av et ev. Kobbeldalselva kraftverk. NVE mener fossefall vil bli noe påvirket ved en utbygging, og legger noe vekt på konsekvensene for arten. Vi mener avbøtende tiltak til en viss grad kan redusere konsekvensen.

Biologisk mangfold i reguleringssonen

Øvre Trollvatnet

Det ble ikke funnet noen viktige naturtyper, truede vegetasjonstyper eller rødlistede planter i reguleringssonen. Strandsonen vurderes å ha liten verdi for naturtyper, vegetasjonstyper, flora og rødlistede arter. Neddemming og varierende vannstand i strandsonen vil føre til at dagens vegetasjonssamfunn i disse områdene utgår. Da disse vegetasjonstypene har stor utbredelse også

ovenfor reguleringssonen vil tiltaket ifølge BM-rapporten ikke endre arts mangfoldet rundt Øvre Trollvatnet.

Nedre Kobbedalsvatnet

I nordenden av vannet ligger det et merkegjerdet for rein. Her finnes vegetasjonstypen frisk næringsrik eng/ballblomeng. Lokaliteten huser flere basekrevende urter og moser, men det ble ikke funnet noen rødlistede arter. Totalt klassifiseres vegetasjonstypen som noe truet (VU) av Fremstad & Moen (2001), men det er særlig i Sør-Norge den er i sterk tilbakegang. Området er vurdert å ha middels verdi.

En regulering av Nedre Kobbedalsvatnet vil bety at hele ballblomengen blir lagt under vann, da terrenget her er relativt flatt. Tiltaket vil i stor grad redusere vekst- og levevilkår for vegetasjonstypen. NVE mener at en regulering av Nedre Kobbedalsvatnet vil ha stor negativ konsekvens for det terrestriske miljøet i influensområdet og stor negativ konsekvens for naturtyper.

Akvatisk miljø

Øvre Trollvatnet

Ifølge rapporten for biologisk mangfold finnes det ørret i Øvre og Nedre Trollvatn, og fisken kan bevege seg fritt mellom de to vannene. Bekken mellom de to vannene er trolig det viktigste gyteområdet. Etablering av en dam i utløpet av Øvre Trollvatnet vil hindre fisk i å passere mellom Nedre og Øvre Trollvatn og hindre tilgang til gyteområder for ørret i Øvre Trollvatnet. Ifølge BM-rapporten vil tiltaket i stor grad redusere vekst- og levevilkårene for ørret i Øvre Trollvatnet, men fordi fiskebestanden gis liten verdi gir det liten negativ konsekvens. Som avbøtende tiltak planlegges slipp av vann mellom Øvre og Nedre Trollvatn for å ivareta gytebekken for fisk i Nedre Trollvatnet.

Nedre Kobbedalsvatnet

Nedre Kobbedalsvatnet har en tett bestand av småvokst røye og ørret. Ørreten gyter her i to tilløpsbekker til vannet og i utløpsbekken. Med grunnlag i substrat og potensielt gyteareal vurderes utløpsbekken som den viktigste gytestrekningen for ørret i vannet. En regulering av Nedre Kobbedalsvatnet vil føre til at utløpsbekken blir sperret for gytende ørret her. Da utløpsbekken er en viktig gytestrekning for bestanden i vannet, forventes gyteforholdene i for ørret i Nedre Kobbedalsvatn å bli redusert ved en eventuell utbygging. Bekkeørreten som oppholder seg i Kobbedalselva vil få dårligere livsbetingelser etter en eventuell utbygging. Ørretbestanden i Kobbedalselva vurderes å ha liten verdi for biologisk mangfold og virkningsomfanget for bestanden i elva vurderes som liten/middels negativ.

NVE mener at tiltaket vil redusere vekst- og levevilkår for ørret i Øvre Trollvatnet eller Nedre Kobbedalsvatnet, og føre til en reduksjon i bestanden. Forekomsten av ørret i Trollvatnan og Nedre Kobbedalsvatnet fremheves ikke som spesielt viktige for biologisk mangfold, men har etter NVEs syn en betydning for fiske og friluftsliv i området. Det blir diskutert senere, under kapitlet "Landskap, friluftsliv og brukerinteresser".

Anadrom strekning i Kobbedalselva er ca. 500 m lang. En foss med en rekke fall hindrer videre oppgang. Kraftstasjonen er tenkt plassert på kote 30, oppstrøms anadrom strekning. Det er ikke observert ål eller elvemusling i vassdraget.

NVE mener at redusert vannføring på de berørte elvestrekningene vil få negative konsekvenser for det akvatiske miljøet i Kobbedalselva. Produksjon av bunndyr vil bli redusert, og levevilkår for fisk vil bli forringet. Forholdene langs elva vil også bli endret på grunn av redusert vannføring, og vilkårene for fuktikrevende kryptogammer, særlig mose, blir trolig dårligere. Tatt i betraktning en ordinær

arts sammensetning som helhet, er NVE av den oppfatning at minstevannføring hele året vil være et tilstrekkelig avbøtende tiltak.

Forholdet til naturmangfoldloven

Alle myndighetsinstanser som forvalter natur, eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen, plikter å vurdere planlagte tiltak opp mot naturmangfoldlovens relevante paragrafer. I NVEs vurdering av søknaden om Kobbedalselva kraftverk legger vi til grunn bestemmelsene i naturmangfoldloven §§ 4 og 5 samt §§ 8-12.

Kunnskapen om naturmangfoldet og effekter av eventuelle påvirkninger er basert på den informasjonen som er lagt fram i søknaden, miljørapport, høringsuttalelser, samt NVEs egne erfaringer. NVE har også gjort egne søk i tilgjengelige databaser som Naturbase og Artskart den 4.11.2013. Etter NVEs vurdering er det innhentet tilstrekkelig informasjon til å kunne fatte vedtak og for å vurdere tiltakets omfang og virkninger på det biologiske mangfoldet. Samlet sett mener NVE at sakens kunnskapsgrunnlag er godt nok utredet, jmfør naturmangfoldloven § 8.

En regulering av Kobbedalsvatnet etter alternativ B vil i stor grad redusere vekst-, og levevilkår for naturtypen ballblomeng. En eventuell utbygging av Kobbedalselva med regulering etter alternativ B vil etter NVEs mening være i konflikt med forvaltningsmålet for naturtyper gitt i naturmangfoldloven § 4.

Etter NVEs vurdering foreligger det tilstrekkelig kunnskap om virkninger tiltaket kan ha på naturmiljøet, og NVE mener at naturmangfoldlovens § 9 (føre-var-prinsippet) ikke skal tillegges særlig vekt.

Avbøtende tiltak og utformingen av tiltaket vil spesifiseres nærmere i våre merknader til vilkår dersom det blir gitt konsesjon. Tiltakshaver vil da være den som bærer kostnadene av tiltakene, i tråd med naturmangfoldloven §§ 11-12.

Landskap, friluftsliv og brukerinteresser

Kobbedalselva renner fra øst mot vest nedover Kobbedalen, og nedbørfeltet til strekker seg østover mot Fiskefjordtinden og Strandtinden. Fjellene er avrundete og landskapet preget av rolige former. Det er først og fremst stor grad av urørthet, et åpent og vidt preg og nærheten til fjord og fjell som gir landskapet kvalitet. I BM-rapporten er landskapet gitt middels verdi. Området rundt Trollvatnan og Nedre Kobbedalsvatn er sparsomt bevokst. Mellom områder med bart fjell finnes noe lyng, gras, starr og mose, men området har klart høyfjellspreg. Fra om lag 300 moh. er det mer vegetasjon langs elva, det finnes frodige områder med bjørk og vier i tresjiktet og mer krevende karplanter i feltsjiktet. Strekningen der det meste av rørgata er planlagt å ligge, er i dag utmark uten veiadkomst. Området ved planlagt inntak i bekken fra Nedre Trollvatn er bratt og med bart svaberg. Å etablere en inntakskonstruksjon her vil kreve en god del sprenging, og dammen vil stoppe vannet midt på en eksponert strykstrekning. Etablering av inntak ved Nedre Kobbedalsvatn vil være landskapsmessig mindre konfliktfylt. Strekningene fra de to inntakene og ned til der rørene møtes, går imidlertid hovedsakelig over svaberg, og inngrep her vil etter NVEs mening være svært synlige i svært lang tid. Fra punktet der rørene møtes synes det også å være en relativt lang strekning med motfall, hvor det vil bli behov for en svært dyp rørgrøft. Det vil medføre et stort inngrep i et område med godt innsyn.

Kobbedalsområdet er et av de mest attraktive og tilgjengelige turområdene på Hinnøya. Det kommer frem av høringsuttalelsene at området rundt Kobbedalen er mye brukt i friluftslivssammenheng, både sommer og vinter. Hytteeiere og grunneiere bruker i større eller mindre grad skog- og fjellområdene i Kobbedalen til ulike friluftaktiviteter. Kobbedalsvatnet er et knutepunkt for skiløyper og generelt sett

mye brukt sommer og vinter. Både Kobbedalsvatn og Øvre og Nedre Trollvatnan er populære fiskevann, og det foregår jakt, fiske og bærplukking i hele området. Det er periodevis en del friluftslivsaktivitet knyttet til DNT-ruta fra Kanstadbotn og Toralvsbu og videre til Harstad. Området brukes i dag som helårs turterreng for befolkningen i regionen. Indre del av Nedre Kobbedalsvatnet er kun tilgjengelig via en smal sone langs vannet, fordi bratte fjellsider sperrer tilgangen lenger opp.

Lødingen kommune, Fylkesmannen i Nordland, Nordland fylkeskommune, FNF Nordland, Naturvernforbundet og hytteeierne i Kobbedalsområdet trekker frem områdets verdi for friluftsliv og brukerinteresser og er kritiske til en utbygging av Kobbedalselva kraftverk. Alle fraråder en konsesjon etter alt. B (Nedre Kobbedalsvatn reguleres).

NVE mener at terrenginngrepene ved en bygging av Kobbedalselva kraftverk vil bli svært skjemmende i et sårbart fjellområde. Inngrepene i forbindelse med etablering av rørgate fra de to inntakene i Nedre Kobbedalsvatn og i bekken fra Trollvatnan og ned til de to rørgatene møtes vil etterlate et bredt belte i terrenget. Videre vil også øvre del av rørgaten kreve store terrenginngrep. Etablering av reguleringsdam i Øvre Trollvatn etter alt. A, eller i Nedre Kobbedalsvatn etter alt. B vil også fremstå som store inngrep i landskapet i Kobbedalen. I anleggsperioden må man påregne mye sprenging og store inngrep i forbindelse med fremføring av vannvei og anleggsvei og etablering av reguleringsdam. Revegetering av rørgate og anleggsvei er ofte vanskelig i fjellområder, med lave temperaturer og kort vekstsesong som gjør at de biologiske prosessene går langsomt. NVE mener de negative konsekvensene for landskapet vil være betydelige, fordelene tatt i betraktning, og vi legger vesentlig vekt på de negative konsekvensene for landskapet.

Reindrift

Tiltaksområdet er et sentralt område for reindriften i Kanstadfjord/Vestre Hinnøy reinbeitedistrikt. Ved Nedre Kobbedalsvatn er det samlingsplass for reinen i forbindelse med merking. Her er det også satt opp ledegjerde for dyra. Videre drives dyra forbi dette området til slakteplassen ved Kåringen. Hele området ved Kobbedalen benyttes av reinen vår, sommer og høst. Nedre Kobbedalsvatn og Øvre Trollvatnet ligger midt i drivingsleien for reinen. Kobbedalen og området ved Kanstadbotn har også blitt et viktig kalvingsområde for rein. Kobbedalen og tilgrensende områder vurderes å ha stor verdi for reindriften. Området er et viktig funksjonsområde for rein i store deler av året, og ligger sentralt i forhold til trekkveier og drivingsleier. Videre er det et viktig kalveområde. Som beitemark fremheves Kobbedalen som viktig for høstbeite.

Ved vurdering av utbyggingens virkinger for rein må eksisterende inngrep- og forstyrrelsesregime i området legges til grunn. Områdene mellom Kobbedalen og Kåringen har moderat til stor bruksfrekvens. Utbyggingen kan gi betydelige forstyrrelser for rein i utbyggingsperioden. Reinen har tilpasset seg den aktiviteten som foregår i området, men med foreliggende utbyggingsplaner vil det vil det likevel skje store endringer i området både i forhold til menneskelig aktivitet, støy og inngrepene i seg selv. Da drivings- og trekkleiene går rett ved de planlagte inntaksområdene, er dette et sensitivt område å gjøre inngrep i.

Med grunnlag i at reinbeiteområdet knyttet til Kobbedalen er vurdert å ha stor verdi, primært med grunnlag i bruksfrekvens, konkluderer den reindriftsfaglige vurderingen med at konsekvensene for reindriften bli stor negativ.

I høringsrunden kom det frem at Reindriftsforvaltningen ved områdestyret for Troms fremmer innsigelse mot bygging av Kobbedalselva kraftverk. De påpeker at kraftverket vil bli plassert i et meget viktig område for reindriften. Tiltaket vil stenge flyttleier og gjøre området ubrukelig under anleggsfasen, samt medføre en permanent forringelse og mulig stenging av flyttveier i driftsperioden.

Også Sametinget fremmer innsigelse mot bygging av Kobbodalselva kraftverk, blant annet på grunn av områdets verdi i reindriftssammenheng. 25.11.2013 holdt NVE innsigelsesmøte med representanter for Reindriftsforvaltningen i Troms og Sametinget. Reindriftsforvaltningen påpekte at kraftverket er planlagt i et særverdiområde for reindrifta. Det vil påvirke kalvingsområder og berøre/stenge en svært viktig flyttlei. Innsigelsespartene opprettholder innsigelsen da de ikke ser mulige avbøtende tiltak som kan redusere ulempene for reindrifta i tilstrekkelig grad.

På bakgrunn av Reindriftsforvaltningens verdivurdering anser NVE influensområdet til å ha stor verdi for reindriften i Kanstadfjord/Vestre Hinnøy reinbeitedistrikt. En utbygging av Kobbodalselva kraftverk vil etter NVEs syn få store negative konsekvenser for reindrifta i anleggsfasen og negative konsekvenser også i driftsfasen. Tiltakets negative konsekvenser bryter etter NVEs vurdering med de føringene som er gitt i Olje- og energidepartementets retningslinjer for utbygging av små vannkraftverk. Sametinget mener konsekvensen for reindrift ved konsesjon til fire kraftverk innenfor Kanstadflokken sitt område vil være stor, særlig i anleggsfasen. NVE er enig i det, og vi legger vekt på den samlede belastningen for reindrift i vår vurdering. Vi viser ellers til vurderingene i kapitlet "Samlet vurdering av 6 småkraftsøknader i Kvæfjord, Tjeldsund og Lødingen kommuner".

Kulturminner

Nordland fylkeskommune kjenner ikke til noen automatisk fredede kulturminner i området. Sametinget gjort funn av automatisk fredede kulturminner på begge sider av elva i nedre del av området. På sørsiden, der det er planlagt rørgate og kraftstasjon, er det gjort funn av id 146673 stabbursgamme, id 137093 gammeltuft og id 13874 reingjerde. På motsatt side av elva, der det er synlige inngrep av motorkjøretøy, er det gjort funn av fire automatisk fredede kulturminner. Nedenfor riksveien er det også gjort funn av automatisk fredede kulturminner.

Sametinget har fremmet innsigelse mot bygging av Kobbodalselva kraftverk blant annet på bakgrunn av at det tidligere er registrert flere automatisk fredete kulturminner i området og at det er et stort potensial for funn av uregistrerte kulturminner. NVE minner om den generelle aktsomhetsplikten med krav om varsling av aktuelle instanser dersom det støtes på kulturminner i en eventuell byggefase, jmfør kulturminneloven § 8

Samfunnsmessige fordeler

En eventuell utbygging av Kobbodalselva kraftverk vil gi 9,5 GWh i et gjennomsnittså. Denne produksjonsmengden regnes som middels for et småkraftverk. Småkraftverk utgjør et viktig bidrag i den politiske satsingen på fornybar energi. Det omsøkte tiltaket vil gi inntekter til søker og grunneiere og generere skatteinntekter. Videre vil Kobbodalselva kraftverk styrke næringsgrunnlaget i området og vil dermed kunne bidra til å opprettholde lokal bosetning.

Samlet vurdering av 6 småkraftsøknader i Kvæfjord, Tjeldsund og Lødingen kommuner

NVE har hatt til behandling 6 søknader om bygging av småkraftverk i Kvæfjord, Tjeldsund og Lødingen kommuner på Hinnøya (Figur 1) for å avdekke ev. samlede virkninger av utbyggingene som ikke kommer frem eller som blir mindre fremtredende dersom den enkelte sak vurderes for seg. En slik tilnærming er i tråd med naturmangfoldloven § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning, og OEDs egne retningslinjer for behandling av små vannkraftverk fra 2007, der sumvirkninger omtales.

Figur 1: Kraftverk til behandling på Hinnøya.

Det er åtte eksisterende kraftverk på Hinnøya. I tillegg er det gitt konsesjon til to kraftverk som ennå ikke er bygget (Tabell 1).

Tabell 1: oversikt over de eksisterende kraftverkene på Hinnøya.

Kraftverk	Magasin(er)	Regulering	Tot. effekt
<i>Eksisterende</i>			
Fiskefjord kraftverk	Andre Fiskefjordvatnet/Mellomvatn	8 m	1,5 MW
Strielv kraftverk	øvre og nedre Strielvvatn	5,5 m	1,7 MW
Djupfjord I og II	Storvatnet, Beibarnsvatnan, øvre Blokkvatnet	19, 17, 16 m	7,7 MW
Vangpollen kraftverk	øvre og nedre Vangpollvatnet	15 m	3,5 MW
Lovik kraftverk	Bleksvatnet	4,25 m	1,2 MW
Gausvik kraftverk I og III	Storvatnet og Gausvikvatnet/Haukebøvatn	7,5, 2,5 m	3,95 MW
			20,4 MW
<i>Gitt konsesjon</i>			
Tverrelva kraftverk	Nedre Tverrelvvatn	1 m	3 MW
Kvasstind kraftverk	Kvasstindvatn	11 m	1,6 MW
			4,6 MW

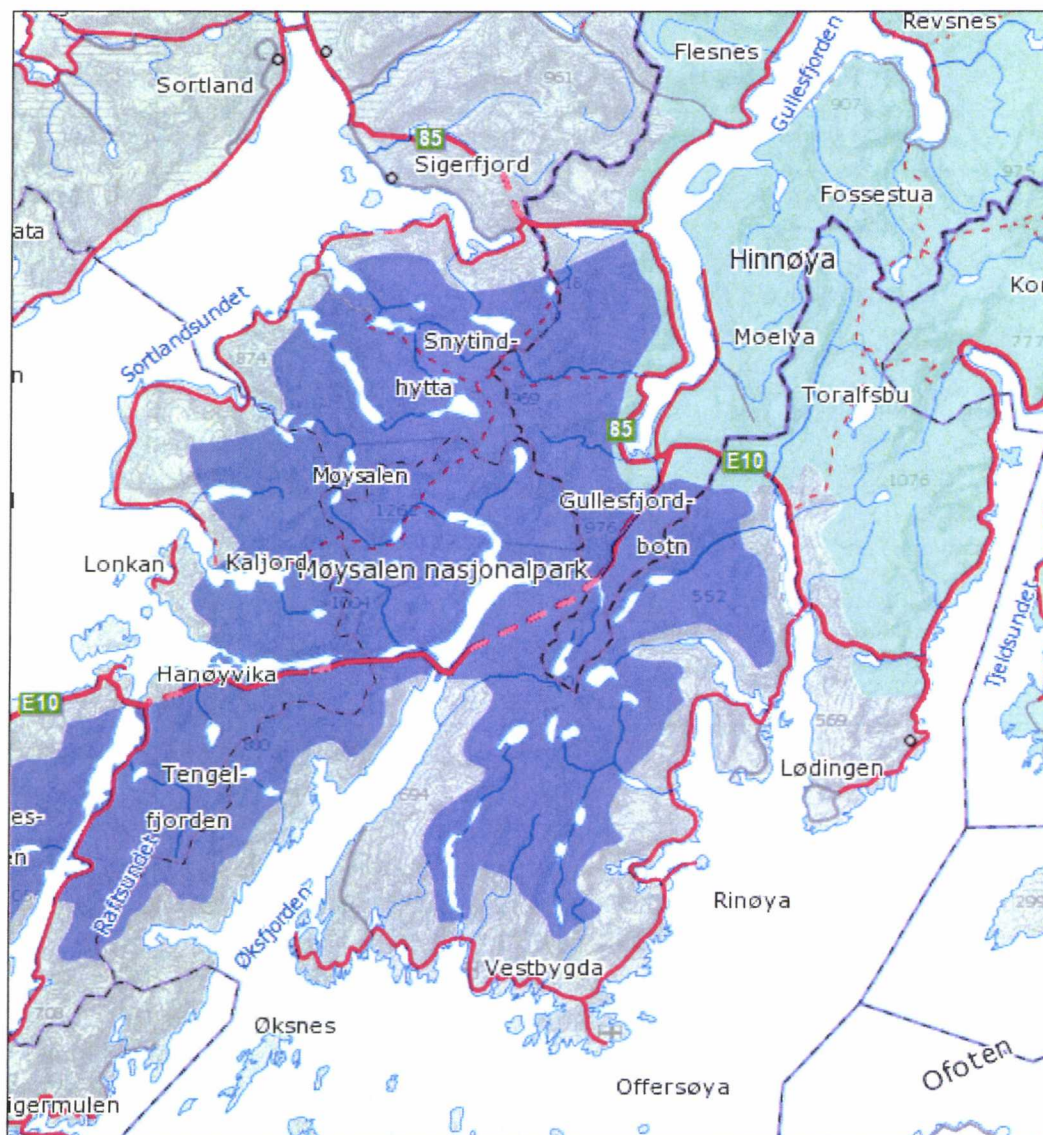
Totalt har de eksisterende kraftverkene en produksjon på i gjennomsnitt 82,8 GWh/år. Tverrelva og Kvasstind kraftverk vil til sammen produsere 18,5 GWh. De seks sakene som nå behandles på Hinnøya vil gi en samlet gjennomsnittlig produksjon på 40,3 GWh/år og samlet effekt vil være 13,15 MW. Av de seks er det kun Kobbedalselva kraftverk som innebærer regulering. Det finnes ifølge NVEs oversikt ingen konsesjonsfrie vannkraftverk på Hinnøya, men ett prosjekt er vurdert konsesjonspliktig. Det er heller ikke gitt konsesjon til eller bygget noen vindkraftverk. Kraftledningene på Hinnøya følger i hovedsak eksisterende veier og infrastruktur. Blant unntakene er linja som går fra Kobbedalen via Sordalen og Norddalen til Kongsvika, og linja mellom Kilbotn og Revsnæs.

Det ligger sju vernede vassdrag på Hinnøya. Fire ligger tett sammen like sør for Harstad, de tre andre ligger mer spredt på den midtre og sørlige delen av øya. Gausvik kraftverk I og III ligger innenfor det vernede vassdraget Gausvikelva. Vassdraget var allerede utbygget før vernevedtaket i 1980. Vernet sees i sammenheng med Melåa og Botnelva og inngår som del av et større og attraktivt naturområde, hvor særlig friluftsliv og reindrift er viktig bruk.

Landskap

På oppdrag for NIJOS utarbeidet Oskar Puschmann i 2005 ”*Nasjonalt referansesystem for landskap – beskrivelse av Norges 45 landskapsregioner*”. Av de seks prosjektene på Hinnøya ligger tre i sin helhet innenfor landskapsregion 32, Fjordbygdene i Nordland og Troms. Det gjelder Dalelva, Moelv og Lysåelva. Våtvoll ligger hovedsakelig i region 32, men med inntak på grensa til region 36,

Høgjellet i Nordland og Troms. Nedre del av prosjektområdet for Kobbeldalselva ligger innenfor landskapsregion 31, Lofoten og Vesterålen, mens øvre del ligger i region 32. For Vasskruna ligger nedre del i region 31 mens inntaket ligger i region 36. Hovedtrekkene er dermed at de ytre og sørligste prosjektene tilhører landskapsregion 31, Lofoten og Vesterålen, mens de indre tilhører region 32, Fjordbygdene i Nordland og Troms. Figur 2 viser hvordan landskapsregionene er plassert.

Figur 2: Landskapsregioner på Hinnøya. Grått er region 31, grønt region 32 og lilla region 36.

Landskapsregion 31, Lofoten og Vesterålen: Skillet mellom Vesterålen og Lofoten, både som to landskap og to kulturområder, går i Hadsselfjorden. Prosjektene ligger hovedsakelig på øst- og nordsida av Hadsselfjorden og dermed i Vesterålen-delen av regionen. Vasskruna kraftverk ligger sør for Hadsselfjorden, i grenseområdet mellom Lofoten og Vesterålen. NVE mener imidlertid at landskapet der har kvaliteter som er nærmere Vesterålen enn Lofoten.

Vesterålen har stedvis et betydelig fjordpreg, og har også mange botner. Særlig på Andøya brer enorme myrer seg utover, og lave eid skiller mellom fjordene, som ved Gullesfjordbotn/Kanstadbotn og Ingelsfjordeidet. Fjellene er avrundet i toppene og framstår som mindre dramatiske enn Lofotens kvassere tinder. Skred og ur i fjellfoten jevner ut overgangen til de lavereliggende deler av landskapet

og gir grunnlag for godt beite i utmarka. Vesterålen har også en del skog i enkelte strøk, noe som gir landskapet et roligere, mer dempet preg. Regionen har mange ferskvann. Oppe i tindelandskapene ligger små og dype botntjern omgitt av steile fjell, mens mer moderate hei- og smådaler har grunnere vann og flatere strandbredder. Regionen har mange korte vassdrag, men få iøynefallende fosser. I Vesterålen-delen av regionen ligger alle kraftverkene på Hinnøya, ingen på Langøya. Lofoten har vannkraftverk på Austvågøya, nord på Vestvågøya og i ytre del ut til Sørvågen. Videre vil landskapsregion 31 bli omtalt som Vesterålen, ettersom det er den delen som er relevant her.

Landskapsregion 32, Fjordbygdene i Nordland og Troms: Regionen er kjennetegnet av et tydelig fjordtrau og strandflater med en viss kulturpåvirkning. I bakgrunnen ruver ofte store fjell, gjerne med innslag av små botnbreer. Vassdragene i regionen er oftest korte og uten høye fossefall. Regionen har dominerende høgaltine trekk med svært tynt eller fraværende løsmassedekke. Sett på avstand er det de mest høyreiste topper og høydedrag som best kjennetegner regionen, og mange vil kunne ha et nært forhold til et fjell selv om de aldri har vært på det. Regionens urørte fjordarmer, dvs. som ikke har store tekniske inngrep, er etter hvert blitt sjeldne. Lomsdal-Visten nasjonalpark ligger i et slikt fjordområde.

Landskapsregion 36 – Høgfjellet i Nordland og Troms: Inntak og øvre del av nedbørfeltet til Våtvoll og Vasskruna kraftverk ligger i region 36, underregion Lofottindan. Elveløpene her viser stor variasjon. Det finnes mange snøfonner og småbreer. Smeltevannsbekker og -elver er et betydelig landskapstrekk, og lyden av rennende vann er ofte en viktig del av landskapsopplevelsen, men svært mange av de store og middels store vassdragene er utbygd.

Den største forskjellen på region 31 og 32 er at Vesterålen i stor grad henvender seg til hav, mens fjordbygdene i større grad henvender seg til fjorder og daler. Vassdragene har en mer framtrædende rolle i landskapet i fjordbygdene enn i Vesterålen. Skillet mellom fjordbygdene og Vesterålen er ikke så tydelig som mellom fjordbygdene og Lofoten, som i større grad kjennetegnes av spisse, steile fjell. Fjellformasjonene i fjordbygdene og Vesterålen har flere likhetstrekk. Felles for regionene er også at vassdragene er korte og de fleste er uten iøynefallende fossefall. NVE legger mindre vekt på region 36, ettersom den i liten grad blir berørt.

I OEDs retningslinjer står det bl.a. følgende: *”Vurdering av landskapsinngrep bør sees i sammenheng med virkninger for tilknyttede interesser som biologisk mangfold, friluftsliv, kulturminner og kulturmiljø og reiseliv. Ved planlegging av småkraftutbygging i områder med stor landskapsverdi skal det utvises særlig vaksomhet med sikte på å bevare landskapskvalitetene og helheten i landskapet. (...) Inngrep som medfører bortfall eller vesentlig reduksjon av verdifulle landskapselementer av nasjonal, regional eller lokal betydning bør som hovedregel unngås.”*

Blant de omsøkte prosjektene på Hinnøya er fire vendt mot fjorden og vil være synlige i et større landskapsrom. Det gjelder Lysåelva, Moelv og Våtvoll som ligger mot Gullesfjorden, og Vasskruna, som er vendt mot Øksfjorden. Dalelva og Kobbedalselva ligger i større grad skjult, både ved at terrenget er slakere og ved at de ligger lenger inn i en dal. Vasskruna er det prosjektet som etter NVEs mening har den mest eksponerte fossen. Landskapet har i ulik grad verdi for kulturmiljø, friluftsliv og reiseliv. De største kulturmiljøverdiene knyttet til landskap finnes etter NVEs vurdering ved Lyså, de største friluftslivsverdiene i Kobbedalen, mens de største reiselivsverdiene ligger i Øksfjorden der Vasskruna kraftverk er planlagt. I de tre sakene er det dermed naturlig å se verdien av landskapet i sammenheng med disse interessene. Vurderingen er gjort i de enkelte sakene.

De fleste eksisterende vannkraftverkene på Hinnøya ligger i Blokken/Sigerfjord-området. Ettersom kraftverkene på Hinnøya ligger nokså konsentrert, ser NVE at de omsøkte kraftverkene vil kunne åpne opp nye områder som hittil har vært upåvirket av kraftproduksjon. Det er et stykke mellom Vasskruna

i vest og Lysåelva i øst, og landskapet som omgir de seks prosjektene er variert. Prosjektene ligger på mange måter adskilt, og det er kun ett sted hvor to prosjekter vil være synlig samtidig. Det gjelder Våtvoll og Moelv kraftverk innerst i Gullsfjorden, som ligger nært hverandre og vil være synlige i samme landskapsrom. Grytelva og Tverrelva er planlagt fraført vann i forbindelse med prosjektet Moelv kraftverk. Naboelva Moelva, som er den mest synlige, vil ikke bli fraført vann. Her mener vi det er de fysiske inngrepene, og ikke fraføring av vann, som vil ha størst konsekvens for landskapet. Våtvollselva med sine fossefall synes best fra turstien ved Moelv, og sett herfra vil utbyggingen ha en viss påvirkning på landskapet. Lysåelva ligger lenger ut og i et annet fjordavsnitt, utenfor Forøya. Elva i seg selv er ikke synlig fra fjorden. NVE mener det ikke er naturlig å se Lysåelva kraftverk tett i sammenheng med Våtvoll og Moelv. NVE mener bygging av Kobbedalselva og Dalelva kraftverk vil innebære betydelige landskapsinngrep, om enn i et område uten stor grad av innsyn. Spesielt den planlagte anleggsveien i slynger oppover lia, vil etter vårt syn bidra til at bygging av Vasskruna kraftverk vil medføre store landskapsinngrep, særlig sett opp mot fordelene i ny kraftproduksjon.

Utbyggingene vil i liten grad føre til *bortfall eller vesentlig reduksjon av verdifulle landskapselementer*, jf. retningslinjene fra OED. Når det gjelder de samlede konsekvensene for landskap mener NVE at det vil være de tekniske inngrepene, og ikke fraføring av vann, som vil utgjøre den største påvirkningen. Mange av elvene er lite synlige i terrenget. Det bratte landskapet, det skrinne jordsmonnet og det at tregrensa ligger relativt lavt bidrar til at terrenginngrepene generelt kan bli nokså dominerende.

Det er etter det NVE kjenner til ikke planlagt andre kraftverk langs Gullsfjorden. Det er registrert noe mer teoretisk potensial, hovedsakelig små prosjekter som vil kunne produsere opptil 5 GWh/år. Noe av potensialet er i elver vendt mot fjorden, men ikke alt. FNF og Naturvernforbundet ønsker at indre deler av Gullsfjorden og fjellheimen rundt holdes inngrepsfri. NVE ser at det ikke er tekniske inngrep knyttet til kraftutbygging eller industri langs fjorden, men vi mener heller ikke at den oppleves fullstendig inngrepsfri, slik som for eksempel den vernede Okfjorden i Lomsdal-Visten nasjonalpark. NVE mener kraftutbygging som omsøkt i Gullsfjorden vil ha begrenset konsekvens for landskapet, så lenge tekniske inngrep begrenses og gjøres så skånsomt som mulig, og det går tilstrekkelig overløp slik at elvene er synlige i perioder med mye vann.

Friluftsliv

Mange av de planlagte kraftverkene ligger i områder som benyttes mer eller mindre hyppig til friluftsliv. Særlig FNF Troms og Naturvernforbundet har tatt opp den samlede belastningen på friluftslivsverdiene i området. I ”*Regional plan om små vannkraftverk i Nordland*” er Andøya, Midtre Vesterålen (Øksnes, Bø og Sortland), Hadseløya og Møysalen angitt som viktige områder for friluftsliv i Vesterålen. I Lofoten er Raftsundet det nærmeste området som er gitt stor friluftslivsverdi. Naturbase viser ikke konflikt med statlig sikra friluftslivsområder.

Veien opp lia mot Moelv er lokalt mye brukt til turgåing, og herfra har man godt innsyn til Våtvollsdalen og fossene i Våtvollselva. Sett fra veien ved Moelva vil dermed bygging av Våtvoll kraftverk påvirke landskapsopplevelsen knyttet til friluftsliv. Utbygging av Moelv kraftverk vil i stor grad påvirke turveien, særlig alternativ 2, som vil krysse veien flere steder. Riggområdet vil også bli plassert nær turpostkassa som står der veien går over til sti. Bygging av Moelv kraftverk vil etter NVEs mening ha stor konsekvens for et lokalt verdifullt turområde.

På samme måte som Moelv er ikke vannstrengene som vil påvirkes ved bygging av Dalelva og Kobbedalselva kraftverk eksponert i et større landskapsrom, men områdene er viktig turterreng og terrenginngrep vil i stor grad påvirke landskapsopplevelsen.

Lysåelva kraftverk er det kraftverket NVE mener at i minst grad vil ha negative konsekvenser for landskap og også friluftsliv. Det vil hovedsakelig påvirke de som har hytte på Lyså, og vil i noen grad være synlig fra Flesnes på motsatt side av fjorden. For Lysåelva kraftverk mener NVE at det viktigste er å unngå at kraftverket skaper sjenerende støy utover fjorden.

Av de omsøkte kraftverkene er Vasskruna det vassdraget som etter NVEs vurdering er mest eksponert mot fjorden. Området brukes av fastboende og hytteiere, særlig i sommerhalvåret. Fraføring av vann fra Svartskardfossen vil være synlig fra Øksfjorden, en fjord som har en viss betydning for reiselivet i Lofoten-området. Prosjektet ligger også i et område som er merket som fjordlandskap av middels verdi i Regional plan om små vannkraftverk i Nordland. NVE mener at Svartskard per i dag har middels verdi for friluftsliv og reiseliv.

Ifølge "*Retningslinjer for små vannkraftverk*" skal svært viktige friluftslivsområder, offentlig sikrede friluftslivsområder og regulerte friluftsområder etter pbl § 25 gis stor verdi. Viktige friluftsområder gis middels verdi. Områder fra middels verdi og oppover må påregne prosjektilpassinger som reduserer konflikten med friluftslivsinteressene. Imidlertid er kommunenes kartlegging av friluftslivsområder ofte mangelfull. I disse sakene er det hovedsakelig informasjon fra søknaden, fra høringsparter og egne observasjoner under befaring som danner grunnlag for vurderingen. NVE mener kunnskapsgrunnlaget for friluftsliv er middels godt.

Både FNF og Naturvernforbundet mener den samlede belastningen som følge av kraftutbygging på Hinnøya allerede er stor. Begge bemerker at området rundt Møysalen og Tverrelvtindane er sterkt berørt av kraftutbygging. Dette er et viktig friluftslivsområde. Av de seks kraftverkene som behandles nå er det kun Våtvoll som ligger inn mot samme område. Det er liten ferdsel i Våtvolldalen, da nabodalen Løbergdalen har det aller meste av ferdselen inn mot Snytindhytta. Av de to alternative inntakene vil det lavestliggende alternativet etter NVEs vurdering i liten grad påvirke landskapsopplevelsen og friluftslivsmulighetene innover mot Tverrelvtindane, og slik sett vil en ev. utbygging i liten grad bidra til å forsterke den samlede belastningen inn mot dette området.

Både bygging av Kobbedalselva og Dalelva kraftverk vil påvirke stinettet inn mot den ubetjente DNT-hytta Toralfsbu. Særlig Kobbedalen er mye brukt til friluftsliv. NVE mener den samlede påvirkningen de to prosjektene vil ha for friluftslivet vil være stor.

INON

Naturvernforbundet mener utbyggingene vil få svært negative konsekvenser for inngrepsfrie naturområder. De peker på at det er få inngrepsfrie naturområder igjen langs kysten, og at området der utbyggingene er planlagt er det siste sammenhengende inngrepsfrie naturområdet på kysten av Sør-Troms og Nordre Nordland. De mener tapet av inngrepsfri natur som bygging av de omsøkte kraftverkene vil føre til, ikke er forenelig med nasjonale miljømål.

Under er en tabell som viser de ulike prosjektenes påvirkning på INON, tall fra søknadene:

	1-3 km (km ²)	3-5 km (km ²)	>5 km (km ²)	Netto tap (km ²)
Moelv	- 3,0	- 5,74	- 0,13	- 2,61
Lysåelva				- 0
Våtvoll	- 0,43	- 0,05		- 0,38
Dalelva	- 1,13	- 0,86		- 0,27
Kobbedalselva	- 4,5			- 4,5
Vasskruna	- 2,06			- 2,06
Totalt	- 11,12	- 6,65	- 0,13	- 9,82

Dalelva og Moelv vil ta INON fra samme polygon, men ikke overlappende. Det er det eneste området på Hinnøya med gjenværende villmarkspreget INON, og polygonen går fra fjord til fjell. Det er således et INON-område av stor verdi. Inngrepene vil ikke redusere områdets kontakt mot fjord, men vil føre til tap av det siste lille området med villmarkspreget INON. Området rundt Møysalen er også av en viss størrelse, og har stor verdi for friluftsliv. INON-kartet viser i tillegg to andre større INON-areal på øya, men de er enten feilaktige eller vil få endret status om kort tid. Det ene ligger ved Kvasstinden i Lødingen. Her er det gitt konsesjon til å bygge Kvasstind kraftverk, og det er beregnet et INON-tap på 13,9 km² i sone 1 og 6,7 km² i sone 2. I tillegg vil 12,5 km² sone 1-INON bli omkategorisert til sone 2. Det andre området som vises på kartet er området rundt Durmålstinden. Her ligger det imidlertid inne informasjon i INON-kartet om at det er en kjent, stor feil, da det er mye vei og kraftlinjer som ikke er tatt med i beregningen. Arealet av INON-området er dermed betydelig mindre enn det som vises på kartet.

Ut fra oversikten over er det Moelv som har størst negativ konsekvens for INON på grunn av tap av villmarkspregete områder, etterfulgt av Kobbedalselva.

NVE mener at prosjektene samlet ikke skaper en stor belastning på INON, rent teknisk. Når det gjelder opplevd INON går mange av prosjektene fra berørt område inn i uberørt område, gjerne opp til en naturlig utflating, og vi ser at enkeltprosjekter kan få stor konsekvens. Opplevd INON er avhengig av topografi og hvordan inngrepet utføres. Av de seks prosjektene på Hinnøya er få i områder som oppleves berørt, nedre deler av Våtvoll og Lysåelva er de områdene NVE mener er mest berørt av tekniske inngrep. Vi mener at særlig Moelv, Dalelva og Kobbedalselva kraftverk vil bidra til redusert opplevd inngrepsfrihet på grunn av størrelsen på inngrepet og nærhet til turterreng.

Reindrift

Fem av de seks omsøkte kraftverkene ligger i Kanstadfjord/Vestre Hinnøy reinbeitedistrikt. Reinbeitedistriktet omfatter kommunene Lødingen, Hadsel, Sortland og Tjeldsund i Nordland og Kvæfjord kommune i Troms. Reinbeitedistriktet hører administrativt under Troms reinbeiteområde. Det er et helårsdistrikt med kystsamisk reindrift, hvor avstanden mellom årstidsbeitene er kort. Det omfatter et areal på totalt ca. 1553 km² og har fire siidaandeler. Det er tre mer eller mindre separate flokker innenfor distriktet; Kanstadflokken, Raftsundflokken og Vestre Hinnøy-flokken. Dalelva, Kobbedalselva, Moelv og Våtvoll kraftverk vil berøre Kanstadflokken. Vasskruna kraftverk vil berøre

Raftsundflokken. Lysåelva kraftverk vil berøre reinbeitedistrikt 23 Kongsvikdalen. I vurdering av samlet konsekvens for reindrift har NVE lagt hovedvekt på å vurdere Kanstadflokken.

Da rapporten *"Reindrifsfaglig utredning Kanstadjord/Vestre Hinnøy reinbeitedistrikt"* ble utarbeidet var prosjektet Trolldalselva kraftverk med i vurderingen. Søknaden ble senere trukket. Søknaden om Lysåelva kraftverk ble tatt inn etter at rapporten ble bestilt, men Lysåelva ligger innenfor et annet reinbeitedistrikt enn de fem andre søknadene. Derfor mente vi at det ikke var nødvendig å ta den inn i rapporten.

I samisk og lokal sammenheng har reindrift stor betydning, både økonomisk, sysselsettingsmessig og kulturelt. Reindriftsloven skal bevare reindriften som et viktig grunnlag for samisk kultur, i samsvar med Grunnlovens § 110a og folkerettens regler og urfolk og minoriteter. Reindriftnæringen står ovenfor store utfordringer. Tap av beiteland som følge av arealinngrep er trolig en av de største truslene mot reindriftnæringen i tiden fremover. Reindriften er avhengig av store arealer for å dekke reinens behov for ulike sesongbeiter og ubrutte flyttveier mellom dem. Næringen er sårbar for negative påvirkninger som reduserer størrelsen eller kvaliteten på beitelandet, eller som på annen måte forstyrrer reinens utnyttelse av arealer. I Norge er presset på reindriftsarealene vist å være størst i sørsamisk område (sør for Saltfjellet) og for kystnære beitearealer. Totaleffekten av mange små inngrep og forstyrrende aktiviteter i reinbeiteland kan være langt større enn hva virkningene av de enkelte inngrepene skulle tilsi. Reindriftsforvaltningen gir områder med minimumsbeiter og særverdiområder (kalvingsområder, parringsland, flyttleier, trekkleier og reindriftsanlegg) stor verdi. Det samme gjør OED i sine retningslinjer. I reindriftsrapporten står det: *"For all reindrift, er det slik at jo flere valgmuligheter man har til variasjon i områdebruk, desto større mulighet vil det være for forutsigbarhet og stabilitet i reintall og produksjon. Redusert mulighet til å velge område og strategi vil derfor gjøre reindriften mer sårbar. Om bortfall av valgmuligheter passerer en viss grense, vil det kunne føre reindriften inn i en labil situasjon. Den kystnære reindriften, som i Kanstad/Vestre Hinnøy reinbeitedistrikt, er mer sårbar for dette enn reindriften i mange andre områder. Det er derfor avgjørende at man har valgmuligheter i bruk av delområder, og kan disponere arbeidsinnsats når beitebruk og arbeid gjennomføres."*

Under følger en grov oversikt over Kanstadflokkenes arealbruk:

Kanstadflokken har kalvingsland spredt på tre ulike steder. Etter kalving samles flokken ved Bukketind på Lødinghalvøya før den flyttes over E 10 i august. Årets kalver blir så merket ved gjerdet i Kobbedalen, ev. på Kobbedalsaksla. Seinsommer er Heggedalen det mest sentrale området, før førbrunstslakt på Kåringen. Området mellom Kanstadbotn og Kobbedalsvatnet gjetes kontinuerlig under flytting fra Heggedalen mot Kåringen. Kobbedalsaksla brukes som samlingsområde før hovedslakt på Kåringen. Vinterbeiter er i Vestbygda, Kvitnesheia og Blokken. De viktigste flyttleiene er "hovedveiene" mellom nord og sør, vest og øst, fra Heggedalen via Kanstad til Lødingen Vestbygda, og fra Blokken via Breitinden og Kanstadbotn til Kåringen.

Rapporten oppsummerer de samlede konsekvensene for reindriften slik:

"Konsekvenser for reindriften sett i sammenheng med omsøkte tiltak"

Isolert sett har de omsøkte tiltakene varierende konsekvenser for reindriften. Det gjelder både anleggsperiode og driftsperiode. Konsekvenser i anleggsperiode (midlertidige) varierer fra liten negativ konsekvens til stor negativ konsekvens om arealbruken og driftsmønstret følger det som er vanlig i et "normalår". Konsekvenser i driftsperiode (permanent) vil variere fra liten til middels negativ konsekvens.

Om man skal se de omsøkte tiltakene i sammenheng, vil konsekvensene måtte vurderes mer negativt for flere av tiltakene i og med at de fleste ligger innenfor det området som Kanstadflokken bruker. 5 av tiltakene ligger innenfor dette området. Dette gjelder spesielt med tanke på de midlertidige konsekvensene og i noe mindre grad for de som er av lenger varighet eller permanente.

Hvis tiltakene blir godkjent og gjennomført vil distriktet måtte forholde seg til forstyrrende virksomhet i flere av distriktets årstidsbeiter samtidig, eller over en relativ kort periode. Dette vil redusere muligheten til å "bufre" for forstyrrelser og kunne resultere i at de ikke får gjennomført det arbeidet som er nødvendig for å kunne drive en reindrift som er i tråd med det de ønsker. Det vil ha økonomiske konsekvenser og i verste fall ha konsekvenser for dyrevelferd i flokken.

Summen av tiltakene vil antagelig ha negative konsekvenser på sikt ved at det øker aktivitetsnivået på flere steder i distriktet, dels som følge av den aktiviteten som følger med drift, vedlikehold og tilsyn av kraftverkene, og det som kan komme i kjølvannet av etablering av nye og bedre veier inn i sentrale områder. Noe beiteland vil også være tapt midlertidig inntil det har re-vegetert seg, og noe vil være tapt permanent. Det er ikke gjort noen beregninger på beiteverdi eller hvor mange forenheter dette utgjør."

I rapporten er prosjektene rangert fra størst til minst negativ konsekvens for reindriften i Kanstadfjord/Vestre Hinnøy reinbeitedistrikt. Lista er som følger:

1. Kobbeldalselva kraftverk
2. Trolldalselva kraftverk
3. Dalelva kraftverk
4. Moelv kraftverk
5. Vasskruna kraftverk
6. Våtvoll kraftverk

NVE mener det er viktig at det blir tatt hensyn til reindrift som eksisterende næring i området. NVE har merket seg at nye E 10 ("Lofast") har medført store konsekvenser for distriktet. I tillegg kommer veien Kanstad-Vestbygda, granplantinger, kraftlinjer og hytter. I reindriftsrapporten trekkes kraftlinjer fram som det energitiltaket som har ført til størst konsekvenser for reindriften i distriktet. Det er relativt mange kilometer linjestrukturer innenfor distriktet. E 10/Lofast har medført at det tidligere mest brukte kalvingsområdet i Sør-dalen sør for Gullsfjordbotn ikke lenger kan brukes, og kalvingen har økt i de andre områdene. Bygging av to konsesjonsgitte kraftverk, Kvasstind og Tverrelva kraftverk, vil medføre forstyrrelser, hovedsakelig i anleggsfasen. De aller fleste både eksisterende og planlagte inngrep rammer Kanstadflokken.

Området rundt Kobbeldalsaksla og Nedre Kobbeldalsvatn er et sentralt område for Kanstadflokken. Herfra er veien kort til Fiskefjordlia og Sør-dalen. Området rundt Dalelva er i bruk gjennom det meste av barmarkssesongen, og brukes også tidvis vinterstid. Dermed er det vanskelig å legge anleggsarbeidet til en periode hvor reinen ikke er i området. Forlenging av vei vil øke tilgangen og sannsynligvis også ferdseien i området, med økt forstyrrelse som konsekvens. Kobbeldalsområdet er et nav i drifta av Kanstadflokken, og en utbygging her vil påvirke både flyttlei og drivingslei, merkegjerd og kalvingsland. Både Kobbeldalselva og Dalelva kraftverk vil isolert sett ha stor konsekvens for reindrift. Dersom begge får konsesjon vil den samlede konsekvensen etter NVEs vurdering være svært stor, og de to utbyggingene til sammen vil etter NVEs vurdering nærmest punktere driftsmønsteret for Kanstadflokken.

Det har vært uklart om Moelv kraftverk ville komme i konflikt med flyttleier, men slik prosjektet med tilpasninger ser ut nå i slutfasen sier Kanstadfjord/Vestre Hinnøy reinbeitedistrikt at det ikke er

konflikt. Området rundt Moelv er imidlertid viktig beiteområde, primært høst, men også vår og sommer. Reindriftsforvaltningen ser det som viktig at området ikke åpnes opp for økt ferdsel. Prosjektet grenser opp til et større inngrepsfritt område, noe som er verdifullt også i reindriftssammenheng.

Våtvoll er per i dag et lite brukt område. Det betyr ikke at det ikke kan være et viktig alternativ i spesielle situasjoner, men den jevne bruken er liten, noe som gjør det lettere å tilpasse for eksempel anleggsarbeid.

Når det gjelder Vasskruna kraftverk er det hovedsakelig inntak og sperredam som vil komme i konflikt med reindriftsinteresser. Det går ei flyttleia på brinken mellom Vasskrunvatnet og der hvor terrenget faller ned mot Øksfjorden. Det er en smal og viktig passasje, og inntak og sperredam vil ligge midt i flyttleia. Flyttleia kan være i bruk i store deler av året, når reinen er på trekk mellom ulike beiter. Området nede ved Svartskard brukes hovedsakelig om våren. NVE mener det vil kreve svært god planlegging av anleggsperioden og arrondering etter bygging for å unngå at flyttleia i praksis blir stengt. Under forutsetning av at kvaliteten på passasjen opprettholdes kan tiltaket imidlertid ha begrenset konsekvens for reindrift.

Lysåelva kraftverk ligger i Kongsvikdalen reinbeitedistrikt, i et område som blir tidlig snøfritt. Det brukes til vårbeite, ligger nær kalvingsområder og er viktig for at reinen får spist seg opp etter vinteren. Anleggsperioden kan tilpasses reinens bruk av området. Det er lite ønskelig fra reindriftens ståsted at det etableres vei fra Kjengsnes, da det vil åpne opp området for ferdsel og forstyrrelse. Vei til inntaket bør likeledes kun brukes til kraftverksformål. Med avbøtende tiltak mener Reindriftsforvaltningen at konsekvensene kan være små.

NVE mener søknadene om Våtvoll, Lysåelva og Vasskruna kraftverk er minst konfliktfylte for reindriften, mens Kobbeldalselva og Dalelva kraftverk medfører store konflikter. Moelv kraftverk kan i utgangspunktet medføre negative virkninger, men virkningene kan være akseptable dersom det blir satt krav om avbøtende tiltak. Samlet sett mener NVE at bygging av alle de planlagte kraftverkene vil medføre store negative konsekvenser for reindrift, og da spesielt for Kanstadflokken. Selv om forholdet til reindrift etter NVEs mening vil være delvis avgjørende for konsesjonsspørsmålet i to av de seks omsøkte prosjektene, vil det allikevel være et tema som sammen med andre vurderinger vil påvirke avgjørelser i enkeltsaker både når det gjelder konsesjonsspørsmålet og krav til avbøtende tiltak.

Oppsummering

En utbygging etter omsøkt plan vil gi om lag 9,5 GWh/år i ny fornybar energiproduksjon. Dette er en produksjon som er vanlig for småkraftverk. Selv om dette isolert sett ikke er et vesentlig bidrag til fornybar energiproduksjon, så utgjør småkraftverk samlet sett en stor andel av ny tilgang de senere år. De tre siste årene har NVE klarert om lag 1,4 TWh ny energi fra småkraftverk. De konsesjonssgitte tiltakene vil være et bidrag i den politiske satsingen på småkraftverk, og satsingen på fornybar energi.

De aller fleste prosjektene vil ha enkelte negative konsekvenser for en eller flere allmenne interesser. For at NVE skal kunne gi konsesjon til kraftverket må virkningene ikke bryte med de føringer som er gitt i Olje- og energidepartementets retningslinjer for utbygging av små vannkraftverk. Videre må de samlede ulemperne ikke være av et slikt omfang at de overskrider fordelene ved tiltaket.

NVE mener at terrenginngrepene ved en utbygging av Kobbeldalselva kraftverk vil være vesentlige og ha stor negativ konsekvens for landskap, friluftsliv og brukerinteresser i Kobbeldalen uavhengig av alternativ. En utbygging av Kobbeldalselva kraftverk vil etter NVEs syn få store negative konsekvenser for reindrifta i anleggsfasen og negative konsekvenser også i driftsfasen. Tiltakets negative

konsekvenser bryter etter vårt syn med de føringene som er gitt i Olje- og energidepartementets retningslinjer for utbygging av små vannkraftverk.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at ulempene ved bygging av Kobbeldalselva kraftverk er større enn fordelene. Kravet i vannressursloven § 25 er ikke oppfylt.

Øvrige forhold som er tatt opp av høringspartene gjelder i større grad krav til vilkår og avbøtende tiltak eller andre forhold som ikke er av betydning for vår konklusjon. Grunnet avslaget er ikke disse drøftet her.

Vedlegg:

Kart og bilder

Bilde 1: Bekken fra Trollvatnan. Inntak planlagt midt i strykpartiet.

Bilde 2: Øvre del av rørgate.